

وه لامي فو کو بو سارتهر

و / له فارسييه وه: ههژير عه بدوللا پوور
(كوردستاني ئيران)

نماژه

بو ئه وانهي كه له بواري فهلسه فهو ئه نديشه ي سه ده ي بيسته يه مدا موتالا و ليكولينه وه ده كه ن، نيوي كه سانتيكي وهك ميشيل فوكو و ژان پول سارتهر زور ئاشنايه . ئه م دوو روژشبيره له ده وره يه ك له ميژووي ژياني سياسي و فهلسه في خو باندا كاريگه ريبه كي فرديان له سه ر بيرو زه يني خه لكيكي زوري جيهان هه بووه . له سه ره تاي جوولانه وه كاني قوتابيين له ده يه ي شهسته كانه وه تا ئيستا ، ئه م كاريگه ريبه شاياني زانين و هه ست پي كردن بووه .

له م وتوويزه دا ، هه ول دراوه كه روانگه ي جيهاناسي و ئه پستمولوزي ئه م دوو فه يله سووفه سه بهاره ت به حه قيقه ت و شوينكار و جيھاني ده وره بهر ئاشنا بكه ين . ئه گه ر بو كه سيكي وهك ميشيل فوكو كه به «دژايه تي له گه ل ميژوو» ناوبانگي ده ركردوه ، بتوانين جيگه يه كي ميژوويي له بهر چاوبگرين ، ئه وا ميشيل فوكو له سه ر يه كيكي له هه لدير ترين په راويزه كاني ميژووي ئه نديشه ي روژئاوا دا وه ستاوه . كاتي سه ره له داني فوكو- دو اي شه ري دووه مي جيھاني- هاوكاته له گه ل به چله پويه گه يشتنی ده سه لاتي ستالين ، سه رشوري ئه وروپاي زامدار له شه ردا ، سه ره تاي په ره پيئدان و پمبازيني چه كه ناوه كييه كاني ولا ته يه كگرتوه كان و يه كيتي سوڤيه ت ، ليكترازاني ئه نديشه ي ماركسي و سه ره له داني ماوي خوازي و تيتوخوازي و... خييراتر بووني شنه ي سه ربه خويي خوازي ولاتاني كولونيالي پيشوو و هوشيار ي و راپه ريني ولاتاني جيھاني سييه م و . له سه رووي هه مووي ئه مانه وه ، هه ر له و كاته دا قه يراني قوولي زانستي ئينساني كيشه يه ك بوو كه زانايه كي وهك فوكوي بو وه لام دانه وه هان دا . فهلسه فه ، ژينگه ي مه عريفه ت كه ژينگه كاني ديكه له ودا خوازياري يه كيه تيبه كي ئارماني بوون ، له ناوه وه تووشي شله ژان و له رينه وه هاتبوو . جوولانه وه ئه ده بي و هونه ريبه كان ،

دهسه لاته کانی فلهسه فه یان بهرته سک کردبووه و هو تا بوارى بهرته سکی فلهسه فه ی زانستیان برد بوو .

جیگه یه که که سانیکى وهک «فایراند» و «کوهین» دوا بیستریان له سینگی یه کیک له ئالۆترین و زیندوترین سهرده می نه ندیشه ی مرۆف رها کردبوو . به کورتی جیهان ببوو جیهانی «نیچه» یی . بایه خه کان له ته نیشته دژه بایه خه کاند، عه قل هاوشان له گهل شیتی ههر شتیک که وه ته پال شتیکى دی وهه مووان چاوه پروانی بووژانه وه یه ک بوون که نه مجاره شایه د ده یانزانی، نایه ت و فه یله سووفی کۆچ کردوو له سالی (۱۹۰۰) بۆ جاریکی دی له سهر ئاسۆگی بیری نه ندیشه دانانداو ئیستا و سهرله نوێ واتای نوێی له زهردهشت هه لێنجا .

له م ناوه دا سارتهر ده چیتته ریزی نه وه که سانه وه که هه ولیاندا پشت نه ستو به هه مان لایه نی که م و زۆری میتۆده کۆنه کان، هیندیک له م قه برانانه چاره سهر بکه ن . هه ولی بئ پسانه وه ی سارتهر له هه لسه نگانندی عه قلی دیالکتیک بۆ ریکخستن و پیکه وه سازدانی سووژه ی دیکارتی له گهل میژوو، سه لمینه ری نه م ئیدعا یه یه . له لایه کی دی و به میتۆدیکى دی که سانیکى تر سهریان هه لدا که بونیا ده کانیان خسته ژیر پرسیاره وه .

نه خشه ی گه وهری فوکو بۆ پرسیارکردن له خوێلقاندن، به کاره ینان و بهرته سک کردنه وه ی خودی میژوو و خودی سووژه ی دیکارت، نمونه ی بهرچاو و بالایی نه م جوژه تیروانینه یه . له م روانگه یه وه گفتوگۆی نیوان که سایه تی فوکو سارتهر نه ته نیا گفتوگۆی نیوان دوو که س یان دوو نه سله ، به لکو مه یدانیکه بۆ رووبه پروو بوونه وه ی چاره نووسازی دوو جوژه نه پستمۆلۆژی له گهل یه کتریدا . نه م هه قبه یقینه ی خواره وه له لایه ن «الکباخ» له گهل فوکو نه نجام دراوه، سه هره تا له بلا و کراوه ی (ToQuinzaine Litteraine) بلا بوته وه .

* به ریز میشتیل فوکو ده لێن - به پێچه وانه ی ویستی خۆت - که تو فه یله سووفی به لای ئیوه وه فلهسه فه چیه ؟ **فوکو:** سهرده میتیک بوو - سهرده می سارتهرو میرلۆپۆنتی - که سهرده میتیکى به شکۆ بوو له فلهسه فه ی هاوچه رخدا . له و سهرده مه دا ده بوا یه نووسراوه فلهسه فه ی تیوریه کان به راشکاوی بیانوتایه که ژیان و مه رگ و ناسنامه چیه . خودا هه یه یان نا ؟ پیناسه ی ئازادی چیه ؟ چۆن ده بی له گهل که سانی دیکه هه لسه کوه ت بکری ؟ و له م جوژه باسانه ، وا چاوه پروان ده کری که نه م جوژه فلهسه فه باوی نه ماوه نه گه ر له نیو نه چووین ، لانی که م لیکترازاوه . سهره رای نه وه و یده جی که «کۆمه له» کرداریکی تیوری هه بن که به شیه وه یه ک ده چنه پال یه ک . تیوری - یان هه مان چالاکی فلهسه فه ی - بهرهمی بوارى

جووا جوژه که لیک جیاوازن . چالاکیه ک ده چیتته خانه ی تیوریه وه که بهرهمی بوارى بیرکاریه ، ههروه ها چالاکیه ک تیوریه ده بی که بهرهمی بوارى زماناسی یان ئوستووره ناسی یان میژووی وینه کان یان خودی میژوو . دوا وته نه وه یه که هه ر نه م چنه د لایه نه بوونی کاری تیوریه ، بوته مه یدانى ژبانى فلهسه فه یه ک که تا ئیستاش خاوه نی «نه ندیشه مند» و «یه کیه تی و ته» ی خۆی نیه .

* لیکترازانی نیوان نه و دوو ساته که ی خوێقا ؟ **فوکو:** له ماوه ی سالی (۱۹۵۰-۱۹۵۵) ، نه و کاته ی که سارتهر به شیه وه ی ره سمی له شتیک خۆی بوارد که ده بی نه مه وه ک راویژی (گمانه زنی) فلهسه فه ی ناو به یه ن . له کۆتاییدا چالاکی فلهسه فه ی خۆی له هه لسه کوه تی سیاسیدا بهرجه سته کرد .

* له کۆتایی کتیه که تدا «نه زمی شته کان» ئینسان له مه سه له ی زانستی مرۆفدا نه کۆترینه و نه جاویدانیترین ، به لکو به ته ی ئیوه ئینسان داهینراویکه که پێشینه ناسی نه ندیشه ی ئیمه باس له کۆتایی و له وانه یه به نه نجام گه یشتنی کاره که ی ده کا نه مه له و رستانه یه که زیاتر له وانى دیکه خوینه رانی تووشی دله راوکی و شله ژان ده کا . به رای ئیوه میژووی له دایک بوونی مرۆف له فه زای زانستدا ده گه رپته وه بۆکه ی ؟

فوکو: سه ده ی نۆزده یه م ، سه ده ی ژماره یه ک داهینانی زۆر گرینگه ، وه ک عه قل ، بابا لۆژی و «بیرقاسی» . ههروه ها سه ده یه که که له ودا زانستی مرۆبی داهینرا . داهینانی نه م زانسته ش نیشانه ی نه وه بوو که مرۆف بوته «نۆیژه» ی زانستیکی گونجاو ، واته بینا کردنی مرۆف به هۆی کارتیکنی زانسته وه بوو . ههروه ها سه ده ی نۆزده یه م مه یدانى چرۆکردنی هومیدو خه یال ئوستووره ی گه وهری کۆتایی ناسی (اخراشناختی) بوو ، به و مانایه که زانستی مرۆبی وه ها بکه ویتته خزمه ت مرۆفایه تی که له ژیر سیبه ری نه و زانسته دا ئازادی ئینسان دابین بکری . ئازادی مرۆف له ته وای نامۆکان و نه و جه برانه ی له دهره وه ی چوارچیه ی ئیختیاری نه ودان . به جۆریک که له ژیر سیبه ری نه و زانسته ی که له خودیه تی خویدا هه یه ، بتوانی سهرله نوێ یان بۆ هه وه لێن جار خاوه نی ئیختیارو سهروه ری خۆی بچ . به وته یه کی دی مرۆف بووه نۆیژه ی زانست تا به و هۆیه وه بیسته خاوه نی ئازادی و بوونی خۆی . که واته ، ره وته که به م شیه وه بزوات . هه ره م هۆیه وه ده لیم ، مرۆف له سه ده ی نۆزده یه مه دا له دایک بوو - سه ره رای نه م لیکۆلینه وانه سه به رته به مرۆف و له بهرچاو گرتنی وه ک نۆیژه ی مومکینی زانست ، رووداویکی زۆر گرینگ هاته ئاراهه .

نهم مرۆڤه ناوداره، نهم سروشتی ئینسانیییه. نهم جه وهه ره ئینسانیییه یان نهم نیشانیهی جه وهه ری ئینسانیییه، هه روا به دهست لی نه دراوی مایه وه. بۆ وینه کاتییک که سییک به لیکدانه وه له دیاردهی شییتی ده کۆلیتته وه. به رهه می کاره کی بریتی بوو له خوێلقاندنی شتییک به نیوی «نائیرادی».

نائیرادییهک که به ته واوه تی له ژیر سه یته ره ی غه ریزه جوولانه وه کان دایه. نائیرادییهک که کرده کی له سه ر بناخه ی نه و کرده وانه بوو که به هیچ شیوه یه ک پتوه ندی به چاوه روانی مرۆڤ له جه وهه ر، ئازادی و بوونی ئینسانه وه نییه.

نائیرادییهک- به و جوړه ی که له م دواییانه دا و تراوه- کار کرده کی، له جوړتییک زمان ده چی. که وایه هه رچی زیاتر له ناوه رۆکی مرۆڤ وردبوونه وه، زیاتر له به رامبه ر چاواندا ونبوو و هه رچی زیاتر چوونه پیتش، دهسکه وتی که متریان بوو، هه لومه رچی زمانیش به م شیوه یه بوو، له سه ره تای سه ده ی نۆزده یه مدا زمانه کان خرا نه به ر لیکۆلینه وه وه هول درا، له م ریگه یه وه هیندییک له نه گۆر (ثابت) ه گه وه ره کانی زهینی ئینسان بخوێلقینری. ده یانویست که به لیکدانه وه ی ژیانی وشه کان و ته کمیل کردنی ریزمانه کان و به راورد کردنی زمانه کان له گه ل یه کتری، که سایه تی راسته قینه ی مرۆڤ- چ له ته واوه تی له رواله تدا و چ له سیمای شار او هیدا- ده ریخه ن. ئیستا به وردبوونه وه ی بنه ره تی له سه ر زمان، چی خوێلقینرا؟ قه واره کان، پتوه ندیییه کان و ریسایه ک که به جوړتییک له ریسای ژیرییتی ده چی و مرۆڤ، ئازادی و بوونی مرۆڤ، دیسان نادیار بوون.

* نیچه مه رگی خودای راگه یاند. ویده چی که ئیوه مه رگی بکوژی خودا، واته مرۆڤ پیتشبینی ده کن، جوړتییک «قه صاص». ئایا نادیار بوونی خودا به مانای ونبوونی مرۆڤ نییه؟

فوکو: ونبوونی مرۆڤ راست له و کاته یدا که ئیمه ماهیییه ته که یمان تاوتوی ده کرد. به مانای ونبوونی زاتی مرۆڤ نییه من هیچ کات وهه شتییکم نه وتوه. وتوومه که زانستی ئینسانی خوی له مه یدانیکدا ده بینیتته وه که ئیتر ئاسۆکه ی له چوارچیوه ی ئینسانه خوازیدا پیتناسه ناکری. مرۆڤ له فه لسه فه دا ون ده بی، نه ک وه ک ئۆپره ی زانست به لکو وه ک سوورده ی ئازادی و خودیه تی خود که نه مه جوړتییک وینه ی پیکه وه گریدراو (همبسته) له خودایه. مرۆڤی سه ده ی نۆزده یه م خودایه که مرۆڤایه تی له ودا به رجه سته بووه. جوړتییک ئیسلاهی سازی مرۆڤ. جوړتییک «هبوط» ی* سه ره له نویی خودا هاتبوو ناراه که له ریگه ی نه وه وه، خودا وه ک مرۆڤی ئیسلاهی چووی

سه ده ی نۆزده یه م ده ره ات. فیورباخ به گوته ی نهم وته یه «ده بی نه و خه زینانه ی که له ئاسماندا سه رفمان کردوون، بگه رتینینه وه سه ر زهوی». خه زینه گه لیتی که له سروشتی مرۆڤدا به نه مانه ت دانا که پیتشتر به خودایان نسبه ت ده دا. نیچه له و که سانه بوو که به مه حکووم کردنی مه رگی خودا، هه ر له و کاته دا نهم مرۆڤی له خودا چووه که فه نتازای به رده وامی سه ده ی نۆزده یه م بوو، مه حکووم کرد. نیچه به راگه یاندنی سه ره له دانی مرۆڤی کاربزم، سه ره له دانی مرۆڤیکی راگه یاند که ئیتر نسبه تیتی که له گه ل خودا (نه و خودایه ی که مرۆڤ هه لگری هیماکه ی بوو) نه بوو؛ نه ک سه ره له دانی مرۆڤییک که زیاتر له خودا ده چوو تا کو ئینسان.

* هه ر به م هۆبه ئیوه که له کۆتایی هاتنی نهم داهیتانه ی نهم دواییه ده دوین ده لئین «له وانه یه»؟
فوکو: هه لبه ت، دلنایی من به ستراوه ته وه به چوارچیوه ی عارضه شناسی- عارضه شناسی خۆم له- کاتی ئیستادا. چه ند ساتییک له مه وه به ر پرسیارت له من کرد که چۆن و به چ شیوه یه ک فه لسه فه گۆرانی به سه ر داهات؟ له وانه یه بتوانین بلین که فه لسه فه، له هیگه ل تا سارتر، لانی که م له مه یدانی نه زمونه کانی مرۆڤدا، به رهه می چالاکییه کی گشتی روانگه یی بوو. ده مه وه ی بلیم که له کاتی ئیستادا نه گه ر چالاکییه کی فه لسه فی پشت نه ستووری به خۆ هه بی، نه گه ر بوونی فه لسه فه یه ک ته نیان له سه رووی جوړتییک چالاکی تیوری له بواری بیهرکارییه کان یان زمانناسی یان ئابووری سیاسی، به گونجاو بزانی، نه گه ر فه لسه فه یه کی ره ها یان سه ره به خۆ له م بواران له تارا دابی، ده کری ئه وه وه ک چالاکییه کی «عارضه شناسی» پیتناسه بکه ین. «عارضه شناسی» کاتی ئیستا به مه به ستی ئاماده کردن و دارشتنی ناسنامه که ی و چۆنایه تیبی نه گۆری کاتی ئیستا له گه ل کاتی رابردوو. له وانه یه نه رکی ئیستای فه لسه فه هه ر نه مه بی.

* نهم مرۆ ته شک خوازی چۆن پیتناسه ده کن؟
فوکو: نه گه ر له و که سانه ی که له ژیر ناوی «ته شک خوازی» دا نه م به ندی کراون- وه ک: شتراوس، لاکان، ئالتوسیرو زمانناسه کان و... تاد- پرسیار بکه ی، ده لئین که هیچ خالیکی هاویه شیان له نیواندا نییه یان خالی هاویه شیان زۆر که مه. ته شک خوازی چه مکیکه بۆ که سانی دی، بۆ نه و که سانه ی که ته شک خواز نین. ته نیا له ده ره وه ی نه و باز نه یه یه، که که سییک ده توانی بلتی که فلان که س ته شک خوازه. ده بی له سارتره ر پرسیار بکری که ته شک خوازان کیتن؟ چونکه نه و وا بیره ده کاته وه که شتراوس و ئالتوسیرو و دومزیل و لاکان و من، کۆمه لیتی که یه کگرتوو پیتک دینین که له نه وعییک

یه کیتیدا یهک دهگرنهوه، بهکیه تیبهک که خویمان لیتی بیئ ناگاین.

* باشه، که وایه ئیوه چ پیناسه یهک بو کاره کی خویمان دهکهن؟

فوکو: کاری خویم؟ ده زانی که چوارچیوهی کاری من زور بهرته سکه. نهگهر بمهه وی زباتر پیتی له سهه داگرم، بریتیه له هه ولدانی بو خولقاندنی شتیکی وهک «ضمیر»ی نائیرادی عیلم و زانستی ئینسان (Desconnaissances et du Savoir Hu-main) که پیروهی بیئ ئه لایه یاسای گشتیه «پهوتی عهقل» ناکات. زانیاری خودی مرؤف یان عهقلی ئینسان نییه که پیکهینه ری یاساکانی میژووی خوئی بیئ. له ناوه رۆکی ئه ودا شتیکی هه یه که زانستی سهه رپای ناگادار بوون لیتی، به لام لیتی تیئ ناگات و میژووی ئه م شته، پهوت (deverin) و رووداوه کانی پیروهی له ژماره یهک یاسای دیاری کراو دهکا.

ئه م دانان و یاسایانه، ئه و شتانهن که من هه ولئم داوه روونیان بکه مه وه. من هه ولئم داوه، بواریکی پشت ئه ستور به خویم بخولقینم که به شیوهی نائیرادی عیلمه، به شیوهی نائیرادی زانستی (Savoir)، بواریکی که یاسای تاییهت به خوئی هه یه، هه ر به و جوهری که تاکه کهس خاوه نی یاسا و دانانه کانی خوئی تی.

* هه ر ئیستا ئامازهت به سارتهر کرد، ئیوه ریزتان بو هه ولئی بیئ وچان و به رزی ئه و دانا، هه ولتیکی که به تهی ئیوه تاییهتمه ندی مرؤفی سه دهی نۆزده یه مه که تیده کوشتی له سه دهی بیسته مدا بیر بکاته وه. ته نانهت وتوته که ئه و دوایین که سی مارکس خاوزه. هه ر له و کاته وهش سارتهر که وته وه لام دانه وه به ئیوه. سارتهر لۆمه ی ته شک خاوان دهکا که مه سله کیکی نوپیان خولقاندوه، شتیکی که ئه و به دوایین سه نکه ری بورژوازی له به رامبه ر مارکس داده نیئ. بوچوونی ئیوه له م باره یه وه چییه؟

فوکو: له وه لامدانه وه به و دوو خاله ده مه وی ئامازه بکه م به وهی که یه که م: سارتهر ئینسانیکه که به زور کاری گرینگه وه - ئه ده بیات، فه لسه فه، سیاسهت - خه ریکه که ئه م ئه رکانه کاتی بو ناهیلنه وه که کتیبه کی من بخوینیته وه. له راستیدا ئه و کتیبه که ی منی نه خویندۆته وه. هه ر به م هۆیه وه ئه وهی که سه بارهت به کتیبه که ی من ده یلئ، زور پیوه ندیی به منه وه نییه. دووهم: ئه وهی که ده مه وی لیته دا دان به وه دا بنیم که سالانیک له مه وه به ر بو ماوه ی چه ند مانگ - یان که میک زیاتر - ئه ندامی حیزبی کۆمونیست بووم. له و کاته دا به ئیمه یان ده گوت که سارتهر بو دوایین جار داکۆکی له

ئیمپرالیزمی بورژوازی دهکا، وهک دوایین به ردی بناغه ی ئه و ریتبازه و... تاد. ئیستا بو من مایه ی سه رسورمان و سه رگه رمیه یه که ده بینم دوای (۱۵) سال وه ها عیباره تیک له پینووسی سارتهر وه ده چۆری. ده کری بلیتین، من و سارتهر به نۆیه به ده وری ئاشیکدا سوورایینه ته وه.

* ئیوه ئه ساله تیک له م وته یه دا نابین؟
فوکو: نا، بیست ساله که ئه م وتانه چونه ته نیو خه لکه وه، سارتهر به رده وام به کاریان دینی که مافی خوئی تی.

* سارتهر، ئیوه وه فه لسه فه زانه کانی دی لۆمه دهکا که نسبهت به میژوو که مه تر خه من و حورمه تی میژووتان شکاندوه. ئایا ئه مه ده سه لمینی؟

فوکو: هیچ کام له میژووزانان، وه ها سه رزه نشتیکی منیان نه کردوه. میژوو له لای فه یله سووفه کان جوړیک ئوستووره یه. ئه وان به گشتی له ده ره وهی چوارچیوهی نه زم گرتووی شوینکاری خویمان زور بیئ خه به رن. یهک بیرکاری، یهک بایالوژی و هه ره وه ها یهک میژووی تاییه تی فه لسه فه هه یه. میژوو بو ئه وان جوړیک تیکه وه گلانی گه وره و به رینه که له ودا نازادی که سه کان و دانانه ئابووری و کۆمه لایه تیه کانیان له یهک ئالون و ئه گه ر ده ست بو ئاویتیه ی یه کیکی له م و اتایانه - په یوه سه تگی، کرده وه کاریگه ریه کانی نازادی مرؤف، دان پیدانانی نازادی تاکه که سی له گه ل دانانه کۆمه لایه تیه کانی - به ری، ئه و ئه م ئاغایانی پله به رزو جیددی ها واریان لی به رزه بیته وه که میژوو هیرشی کراوته وه سه ر. راستیه که ی ئه مه یه که ما وه یه که هیندیکی که سی ناوداری وهک مارک بلوخ و لوسین فۆر کۆتایی وه ها ئوستووره یه کیان له میژوو راگه یاندوه. ئه وان به میتوودیکی ته و او جیا واز میژوو ده نو سن. زور شادمانم، به وهی که ئه گه ر ئوستووره ی فه لسه فه ی میژوو، ئه م ئوستووره فه لسه فه یی که به بکوژی تاوانبار کراوم، بمکوشتایه، چونکه به راستی ئه مه راست هه مان ئه و کاره یه که ده مو یست ئه نجامی بده م، به لام نهک ته و او ده تی میژوو، به لکو به و میژوو وهی که به و جوهری که له فه لسه فه دا باسی لیوه ده کری، ئه مه هه مان ئه و شته یه که ویستومه بیکوژم.

* کام یهک له ئه ندیشمه ندان، لیکی لهران و فه یله سووفه کان له مه ر سه ره لدان و شکل گرتنی ئه ندیشه ی ئیوه کاریگه رییان بووه؟

فوکو: من له نه سلیکم که ئاسوی ئه ندیشه که ی به شیوهی گشتی له لایه ن «هوسرل»، به شیوهی وردتر له لایه ن سارتهر و وردتر له ویش له لایه ن

«میلرۆپۆنتی» یهوه پیناسه کراوه.

نهزانی زانایانه (جهل عالمانه) خو پپاریزین. سیاسه تیکی که به بۆچوونی من نیشاندهری ههمان نهو شته به که ناوی «تعهد» ه.

* زمانى دیکه یان قاموسى دیکه، کامه به که نه مپو فیه یله سووفه کان و زاناکان له کومه لانی خه لکی هاوچه رخی خو یان جیا ده کاته وه؟

فوکو: به پپچه وانه وه، به بۆ چوونی من راگوتزانی زانست (SAVOIR) له رۆژگاری نه مپو دا به ریلاترو به هره مه ندرته. بۆ نمونه زانست له سه دهی چوارده به م و پازده به مدا له نپو کومه لی بچوک بچوک، باز نه بی و پاوانکراودا به بیان ده کرا. زانست جو ریک راز بو، بلا بوونه وه یان نه بوونه وهی ته نیا له نپوان ژماره به کی دیاری کراودا، له ههمان کاتدا زه مانه ت ده کرا و ده پاریزرا. هه ر که گشتگیر ده بو، نپتر له قالبی زانست ده چوه درئی و هه ر به م پپیه له حه قیقته ته که ی دوور ده که وه ته وه.

نپمه نه مپو که له قونا غیکی پپشکه وتوو به خپرا به کی تپپه ردا ژیان ده به ینه سه ر که له سه دهی حه قده به م و هه ژده به م ده سستی پپکردوو. یانی نه و کاته ی که سه ره نجام زانست حاله تیکی گشتگیری به خو وه گرت. زانین به مانای به روونی دپتنی شتییک بوو که هه ر که سیک له هه لومه رچی وه ک یه کدا ده پتوانی بیبپنی و ته ئیدی بکات، تا نه و راده به که خو لقانندی زانست له و هه لومه رجه دا شکلی گشتیبی به خو وه گرت. هه موو بوونه خاوه نی زانست. جیا وازی ته نیا له راده ی وردبپنی و رپکخستن و... تاد بوو، به لام به و جو ره ش نه بوو که له لایه ک نه زانان و له لایه کی دی زانایان جیبان گرتیب. هه ر که زانست ته شه نه بۆ لایه ک ده کا له لایه کی دپشه وه ره نگدانه وهی ده بی و به بۆ چوونی من سه ره رای به پپسپو ربوونی هه رچی زیاتری زانست، ره وتی پپه وندی زانست به پشت نه ستور بوون به خو ی، له پپشدا هپچ کات به م خپرا به نه یده توانی جپگیر بیت.

به هۆگه لیک که هه ر له کاته دا سیاسى، مه سه له کی و زانستیبه و زۆر به دژواری ده کرى روونیا ن بکه مه وه، نه م ئاسۆبه له به رچاوی نپمه رووخاو بز بوو، نپمه له به رامبه ر خو ماندا هه ستمان به بۆشاییه ک کرد له ودا گۆرانکاری زۆر به رته سکترو ناوچه بیتر له پپشوو ببوونه وه له زیده خوازی نه وان که م ببوو وه وه. روونه که زماناسی به میتۆدی «یاکوسن» و میتووی دینه کان و ئوستوورده ناسی به میتۆدی «دومزیل» وه ک پالپشتیکی به نرخ بوون بۆ نپمه.

* له هه لۆپستی نپوه له هه مبه ر کرده وه و سیاسه ت چ پیناسه به ک به دی ده کرى؟

فوکو: چه بی فه رانه له سه ر بنه مای جو ریک ئوستوورده ی نه زانی پپروژ (جهل مقدس) ژیا وه. نه وهی که بۆ نپستا نو نپیه، برو اهپتانه به وهی که دروست بوونی نه ندپشه ی سیاسى له ئاکامی وردبپنی و جپددیه تی زانستی نه و نه ندپشه یه به و له م روانگه یه وه وا بپرده که مه وه، ته وای نه و هه ولانه ی که نه مپو که گروو پپیک له رۆشنبیرانی کو مۆنیست به مه به سستی سه ره له نو ی نر خاندنی واتاکانی مارکس ده دیدن، ته وای نه و هه ولانه ی که بۆ دۆزینه وهی سه ره چا وه کانی نه م واتایانه وه له سه نگان دپیان و له ئاکامدا به ده سه ته وه دانی پیناسه به ک بۆ به کاره پتانی گونجاوو له باربان نه نجام ده درئی، به بر وای من ته وای نه و هه ول و ته قه لایانه هه م سیاسیبه و هه م زانستی و نه م حوکمه که خو خه ریک کردمان به چالاکی وه ها زه پنی و تپو ری به و جو ره که نپمه نپستا خو مان پپه وه خه ریک کردوه، نه گه ر به مانای پشت کردن له سیاسه ت چاوی لی بکری، به بۆ چوونی من نه م تپپروانینه راشکاوانه هه له به، سه ره تاپا هه له به. به هۆی هه لگه رانه وه له سیاسه ت نپیه که نپمه له مه سه له گه لیکدا غه رق بووین که له بواری تپو ریدا وه ها وردو ده قیق پیناسه کراوه، به لکو به وه هۆیه به که تی گه یشتووین که کرده وهی سیاسى- به هه ر شپه وه به ک که هه بی- ته نیا له پپه ون دپیه کی پته و له گه ل بپرو که ی ورد له تپو ریدا نپمکانی سه ره له دانی هه به.

* فه لسه فه ی بوون خواز (وجودگرا) خه لکی بۆ کرده وه «تعهد» هان ده دا، ره خنه یان له نپوه گرتوه که به پپچه وانیه نه و میتۆده کار ده که ن؟

فوکو: سه یر نپیه که وه ها ره خنه به کیان گرتیب، به لام دپسان ده لپم که جیا وازی کاره که له مه دا نپیه که سیاسه تمان له تپو ری په ردازی جیا کردۆته وه، ئاسانه، نه گه ر بمانه وی سیاسه ت له تپو ری نزیک بکه وینه وه، ده بی له قبو ول کردنی نه م سیاسه تی پشت نه ستو به

* هبوط: تنزیل

سه رچاوه:

آزدگان، شماره-۵۳- ۲۰/آذر/۱۳۷۸.